

POSTANOWIENIE

15 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 15 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa F. w W.
przeciwko A. K.
o ochronę dóbr osobistych,
na skutek skargi kasacyjnej F. w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 11 maja 2022 r., I ACa 1238/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje i poleca wypłacić na rzecz adw. A. S.-R. przez Skarb Państwa – Sąd Apelacyjny we Wrocławiu kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych podwyższoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powódka – F. z siedzibą w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 11 maja 2022 r., wydanego w sprawie przeciwko A. K. o ochronę dóbr osobistych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Skarżąca powołała się na przesłankę oczywistej zasadności skargi oraz wskazała na występowanie następującego zagadnienia prawnego:

Czy w ramach art. 23 i 24 k.c. określenia wyrażające subiektywne postrzeganie innego podmiotu jak na przykład „oszustwo, oszust”, związane w powszechnym odczuciu ze świadomym wprowadzaniem innej osoby w błąd z nacelowaniem na osiągnięcie korzyści, mogą - bez istotnie uzasadnionych podstaw - być wyrażane w stosunku do innych podmiotów w sieci Internet w miejscach przeznaczonych na wyrażanie takiego stanowiska (np. Facebook.com, GoWork.pl), a działania takie może zostać uznane za nieposiadające przymiotu bezprawności określonego w art. 23 i 24 k.c. oraz mieszczące się w granicach dozwolonej krytyki?

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie SN z 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13). Istotne zagadnienie prawne należy jednak postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia SN z 16 maja 2012

r., III CZP 14/12, z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14).

Natomiast przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Skarżący powinien uzasadnić tę oczywistość, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. (zob. np. postanowienia SN z 11 stycznia 2022 r., II USK 384/21; z 22 grudnia 2021 r., II CSK 390/21; z 31 maja 2021 r., III CSK 152/20; z 13 maja 2021, III USK 103/21 oraz z 9 marca 2021 r., IV CSK 412/20).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie czyni zadość tym wymaganiom. Po pierwsze przedstawione zagadnienie jest oparte wyłącznie na zindywidualizowanych okolicznościach tej konkretnej sprawy, jego rozstrzygnięcie nie przyczyniłoby się zatem do rozwoju orzecznictwa ani do wyjaśnienia istotnego, powszechnie występującego problemu prawnego. Zbytnia kazuistyczność zagadnienia wynika również z faktu, że zostało ono oparte o założenia ocenne niezgodne z oceną okoliczności sprawy dokonaną przez Sąd odwoławczy. Przykładowo, w podanym zagadnieniu skarżąca przyjęła własną definicję pojęcia oszust, podczas gdy Sąd odwoławczy wyraźnie wskazał, że w sprawach o naruszenie dóbr osobistych należy brać pod uwagę potoczne znaczenie tego słowa. Polemika z oceną okoliczności faktycznych spraw jest zaś niedopuszczalna na mocy art. 398³ § 3 k.p.c. Natomiast zagadnienie powinno mieć charakter prawny i być możliwe do rozstrzygnięcia w oderwaniu od określonego stanu faktycznego. Przesłanka oczywistej zasadności nie została zaś w ogóle uzasadniona przez skarżącą.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej pozwanej z urzędu rozstrzygnął zaś na podstawie § 14 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.